

til laga um breyting á lögum nr. 39, 10. nóv. 1903, um leynilegar kosningar og hlutfallskosningar til bæjarstjórna í kaupstöðum.

(Eftir 3. umr. í Nd.).

1. gr.

Orðin: »og nöfnin á hverjum lista — standa á listanum« í niðurlagi síðustu málsgreinar í 2. gr. laganna falli burt.

2. gr.

3. gr. laganna orðist svo:

Sje eigi stungið upp á fleiri fulltrúaefnum á listum, sem gildir eru metnir, en kjósa skal bæjarfulltrúa, þarf engin kosning fram að fara, heldur lýsir kjörstjórn, að liðnu hádegi 2 nótum fyrir kjörfundardag, þá menn kosna, sem löglega hefir verið upp á stungið.

Sjeu aftur á móti fulltrúaefni á framkomnum, gildum listum fleiri samsíðu en kjósa skal fulltrúa, skal kjörstjórn tafarlaust láta fullgjöra kjörseðla fyrir kaupstaðinn og gera almenningi kunnugt með uppfeslum auglýsingum, hverjir listar sjeu í kjöri, að tilgreindum nöfnum fulltrúaefna og bókstaf hvers lista.

Á kjörseðli skulu allir listar, er gildir hafa verið metnir, skráðir þannig, að öðrumegin á hæfilega stóru pappírsblaði sjeu prentuð út af fyrir sig, hvert niður af öðru í óbreyttri röð, nöfn fulltrúaefnanna á hverjum lista, hver nafnaröð undir sínum bókstaf, og skulu vera feit og skýr langstrik til aðgreiningar milli listanna. Listarnir skulu skráðir á blaðið, hver við annars hlið, eftir stafrófsröð bókstafa sinna og nöfn fulltrúaefnanna á hverjum lista aðgreind með þverstrikum; hæfilegt bil fyrir skrifðan tölustaf skal vera fyrir framan hvert nafn innan þessa striks, sem takmarkar listann. Eigi tvö eða fleiri fulltrúaefni að öllu samnefnt, skal einkenna þau til aðgreiningar með heimilisnafni eða stöðu. Á kjörseðli skal vera fyrirsögn: »Kjörseðill fyrir bæjarstjórnarkosning í N.-kaupstað . . d. mán. 19 . .«, en að öðru leyti ekkert annað á kjörseðli letrað, en það sem að ofan greinir.

Kjörseðlar skulu vera úr góðum og þykkum pappír. Þeir skulu vera brotnir saman með óprentuðu hliðina út, þannig, að ekki sjáist letrið á þeim, og skal svo frá broti gengið, að auðvelt sje að leggja þá aftur í sama brot, er þeir eru notaðir.

3. gr.

Aftan við 1. málsgrein 6. gr. laganna bætist svohljóðandi ákvæði:

Heimilt er bæjarstjórn að skifta kjósendum í deildir, enda skipar hún þá undirkjörstjórn fyrir hverja deild, og hefir hver þeirra sinn atkvæðakassa og kjörklefa.

Í 2. málsgrein 6. gr. falli burt orðin: »ásamt umslagi« — til enda málsgreinarinnar, svo og 3. og 4. málsgreinin og í þess stað komi:

fer kjósandi með hann inn í kjörklefann (kjörherbergið) að horði því, er þar

stendur, og gerir þar kross við bókstaf þess lista á kjörseðlinum, sem hann vill atkvæði gefa. Vilji hann breyta nafnaröðinni á lista þeim, er hann velur, skal hann setja tölustafinn 1 fyrir framan það nafn, sem hann vill hafa efst, töluna 2 fyrir framan það nafn, sem hann vill láta vera annað í röðinni, töluna 3 við það nafn, er hann vill láta vera hið þriðja o. s. frv. Sje eitthvert nafn, er hann getur eigi felt sig við á lista þeim, er hann kýs, má hann strika það út, og telst það þá eigi með við samtalning atkvæðanna. Krossinn við listabókstafinn, tölustafina við nöfn og ústrikun nafns, ef hann vill ústrika, skal hann gera með blýanti, sem kjörstjórnin hefir til í kjörklefanum. Siðan brýtur kjósandi seðilinn saman í sömu brot, sem hann var í, er hann tók við honum; gengur hann síðan inn að kjörborðinu, og stingur sjálfur seðlinum þannig samanbrotnum í atkvæðakassann, gegnum rifuna á lokinu.

Annar meðkjörstjórn skal hafa fyrir sjer estirrit af kjörskránni, og gera merki við nafn hvers kjósanda, jafnóðum og hann hefir neytt kosningarrjettar síns, en hinn meðkjörstjórn skal rita nöfn þeirra, er atkvæði greiða, á sjerstaka skrá með áframhaldandi töluröð fyrir framan hvert nafn. Enginn getur neytt kosningarrjettar, nema hann sje sjálfur á kjörfundi og greiði atkvæði. Nú skýrir kjósandi kjörstjórn frá því, að hann sakir sjónleysis eða annarar likamsbilunar, er kjörstjórn telur gilda ástæðu, sje ófær til að framkvæma kosninguna á fyrirskipaðan hátt, og skal þá maður úr kjörstjórninni, sá er kjósandi nefnir til, veita honum aðstoð til þess i kjörklefanum. Þetta skal bókað i kjörbókina að tilgreindum ástæðum.

Ef kjörseðill rangmerkist eða skemmist á einhvern hátt, eftir að kjósandi tók við honum, þá getur kjósandinn afhent kjörstjórninni skemda seðilinn og fengið í staðinn nýjan kjörseðil, ef seðlabirgðirnar eru ekki þrotnar, enda sje ekki ástæða til að ætla, að hann hafi ónýtt seðilinn af ásettu ráði.

4. gr.

Á eftir orðunum: »skemur en 3 tima« í 1. málsgrein 7. gr. laganna bætist:

nema allir kjósendur, sem á kjörskrá eru, hafi neytt kosningarrjettar.

5. gr.

8. gr. laganna orðist þannig:

Talning atkvæða fer fram í heyranda hljóði, þegar er kosningarathöfninni er lokið; oddviti kjörstjórnar opnar atkvæðakassann. Sje kjósendum skift í kjördeildir, lætur kjörstjóri atkvæðaseðlana úr atkvæðakössum deildanna óskoðaða saman í hæfilega stórt tómt ilát með loki yfir, og skulu seðlarnir hristir vel saman, áður talning byrjar.

Pví næst tekur oddviti upp einn og einn kjörseðil í einu, og les upp listabókstaf þann, sem krossað er við á honum; sýnir hann kjörseðlana jafnóðum viðstöddum meðmælendum og leggur þá svo frá sjer, þannig, að þeir kjörseðlar, sem eru sammerktir, sjeu í bunka sjer, en meðkjörstjórar merkja jafnótt á blað, hvað margir seðlar fari í hvern bunka.

Kjörseðill verður ógildur, ef bert verður við talning atkvæða, að kjósandi hefir sett kross við fleiri en einn listabókstaf, eða tölumerkt nöfn á fleiri listum en einum,

bætt nafni eða nöfnum við á lista,
skrifað nafn sitt á seðilinn,
sett á hann strik eða rispu eða önnur slik einkenni, er gert geti seðilinn
þekkjanlegan,
eða notað annan seðil en kjörstjórn hefir afhent honum.

Nú er eigi krossað við neinn listabókstaf á einhverjum kjörseðli, en nöfn eða nafn tölusett á einum listanum á honum, og telst sá listi þá valinn af kjósanda, þótt krossinn vanti við listabókstafinn, ef ekki eru aðrir gallar á.

Pegar allir kjörseðlarnir eru upp teknir, skal telja saman, hve margir hafa valið hvern lista, og er það atkvæðatala listanna, hvers um sig. Bera skal samtölu þessara atkvæðatalna saman við samtölu þeirra, er atkvæði hafa greitt eftir skrá þeirri, sem haldin var samkvæmt 6. gr. yfir þá, sem neyttu kosningarjettar. Ef samtölunni ber ekki saman, skal fara astur yfir kjörseðlana alla og atkvæðaskrána, og leiðrjetta skekkjur þær, sem á kunna að hafa orðið.

6. gr.

9. gr. laganna orðist svo:

Til þess að finna, hve mörg fulltrúaefni hafa náð kosningu af hverjum lista, skal skrifa upp atkvæðatölu hvers lista fyrir neðan sinn listabókstaf, þá helming atkvæðatalnanna, þá þriðjung þeirra, fjórðung o. s. frv., eftir því, hve marga fulltrúa á að kjósa og hverjum lista getur mest hlutnast, þannig, að útkomutölur þessar standi í röð fyrir hvern lista. Siðan skal marka hæstu útkomutölnar jafnmargar og kjósa á fulltrúa, og fær hver listi jafnmarga fulltrúa kosna, sem hann á af tölu þessum. Standi eigi svo mörg nöfn á lista, sem honum bera fulltrúar eftir útkomutöllum, skal taka þau, sem vantar, af, hinum listunum eftir sömu reglu.

Til þess að finna, hver fulltrúaefni hafa náð kosningu á hverjum lista, skal telja saman atkvæði hvers einstaks fulltrúaefnis á þann hátt, er nú skal greina:

Kjósandi telst una við röðina á lista, hafi hann eigi breytt henni með því að setja tölur fyrir framan nöfnin, og hafi hann að eins sett tölu við eitt nafnið eða nokkur af þeim, telst hann una við röðina að öðru leyti. Oddviti kjörstjórnar tekur kjörseðlabunkana, fyrst þann er flestir seðlar eru í, og svo koll af kolli, en meðkjörstjórar hafa fyrir sjér lista með nöfnum þeirra fulltrúaefna, sem standa á þeim lista, sem auðkendur er á þeim kjörseðlum. Oddviti tekur kjörseðlana úr bunkanum einn af öðrum, sýnir þá meðmælendum og les upp nöfnin ásamt raðartölu þeirri, er þeim ber eftir kjörseðlinum, en meðkjörstjórar rita upp atkvæðin eftir því. Sá, sem fremstur stendur eða talan 1 er mörkuð við, fær heilt atkvæði, þeir, sem eru aftar í röðinni, fá hver um sig brot úr atkvæði, er sje mismunandi eftir tölu þeirra fulltrúa, sem á að kjósa, þannig, að það sje jafnt tölu fulltrúanna að frágægjinni tölu þeirra fulltrúaefna, sem framar standa eða lægri tölu fá á kjörseðlinum, deilt með fulltrúatölunni. Pegar kjörseðlabunkarnir eru þannig uppliesnir, skulu atkvæðatölnar lagðar saman. Hafi sami maður fengið atkvæði á fleiri en einum lista, sem til greina kemur eftir atkvæðamagni, þá skal leggja hinar lægri atkvæðatölur hans við atkvæðatölu þá, er hann hefir fengið á þeim lista, er hann hefur mest á, og telst sú samanlagða atkvæðatala honum þar að fullu, en nafn hans strikast út af hinum listunum. Peir, sem hæstar hafa atkvæðatölur, eru kosnir, svo margir af hverjum lista, sem

honum ber samkvæmt því er áður greinir. Lýsir kjörstjórn þá kosna í þeirri röð, sém upphæð útkomutalnanna til segir.

Ef jöfn verða atkvæði lista eða fulltrúaefna, og úr þarf að skera, skal hlutkesti ráða. Kjörstjórnin varpar hlutkesti á þann hátt, að hún ritar bókstaf þeirra lista eða nöfn þeirra fulltrúaefna, sem jöfn atkvæði hafa, á jafnstóra seðla, lætur seðlana samanbrotna í hylki, sem ysir er breitt, og kveður til einhvern óviðkomandimann að draga inn seðil úr hylkinu. Sá seðill, er dreginn er, segir þá til, hvern taka skal.

7. gr.

Í stað 12. gr. laganna komi svo látandi grein:

Pegar lög þessi öðlast staðfesting, skal færa viðauka þá og breytingar á bæjarstjórnarkosningalögunum frá 10. nóvember 1903, sem í lögum þessum eru ákveðnar, inn i meginmál þeirra; getur þá konungur gefið lögini, þánnig breytit, út sem »Lög um kosningar til bæjarstjórnna í kaupstöðum«, og öðlast þau gildi 1. janúar 1914 í stað nefndra laga.